

Dnes v čísle:

Vyhlášení výsledků
literární soutěže
Sportovní den na UP
Prof. A. Lass na návštěvě UP
Molekulární patologie II
Odtud je jen krůček ...

Žurnál

28

Ročník 10 • Vychází 25. května 2001

Teologické fakulty v ČR po deseti letech svobody

Za účasti paní rektorky a otce arcibiskupa se v pondělí 21. 5. 2001 na CMTF UP setkali představitelé pěti teologických fakult ČR na pracovní poradě u příležitosti 10. výročí obnovy CMTF a jejího začlenění do svazku Univerzity Palackého. Setkání se zúčastnili prof. P. Filipi, děkan Evangelické teologické fakulty UK, prof. J. Dolista, děkan Katolické teologické fakulty Jihočeské univerzity, doc. P. Ambros, Th.D., děkan CMTF UP, doc. J. Lášek, zástupce Husitské teologické fakulty UK (na snímku) a Th. Dr. J. Skoblík z Katolické teologické fakulty UK.

Na rozdíl od podobných porad nestály v popředí finanční otázky, ale problémy teologických fakult v naší sekularizované společnosti. Zástupci jednotlivých fakult informovali přítomné o vlastních aktivitách, o vědeckovýzkumných záměrech (prof. M. Pojsl, CMTF UP), o činnosti *Centra pro práci s patristickými, středověkými a renesančními texty* (doc. L. Karfíková, Dr. theol., CMTF UP), o ustavení *Sdružení filozofů na katolických teologických fakultách* (Mgr. P. Dvořák, CMTF UP), o duchovní poradenské službě na CMTF UP, která pomáhá studentům formou individuálních pohovorů řešit jejich osobní problémy (ThLic. R. Machan, CMTF UP).

V průběhu jednání seznámili zástupci Husitské teologické fakulty přítomné s novými bakalářskými

a magisterskými programy, které v uplynulém desetiletí na fakultě otevřeli. Jedná se o obor teologie a sociální vědy, o studium judaistiky a o religionistiku (doc. dr. B. Hruška, CSc.); uvažuje se o dalších dvouoborových studijních programech.

Prof. P. Filipi z Evangelické teologické fakulty se zaměřil na postavení teologické fakulty na univerzitě, hovořil o pokoře před pravdou, o předávání toho, co jsme přijali od svých předchůdců, o našich postojích k realitě současného světa, o neustálé kontrole Písma, ale také o svobodném vědeckém bádání. Doc. M. Prudký se zabýval stavem bibliistiky v ČR po deseti letech, která je charakterizována ekumenickou otevřeností a generačním přerodem, kdy starší generace odchází a mladá teprve nastupuje. Zdůraznil, že se v bibliistice výrazně uplatňuje synchronní metodologie.

Dokončení na str. 5

Evropské dokumentační centrum na PF UP

Ve čtvrtek 17. 5. bylo na Právnické fakultě UP otevřeno Evropské dokumentační centrum. Slavnostního aktu v rotundě PF UP se zúčastnili rektorka UP prof. J. Mačáková, děkan PF UP doc. J. Blažek, proděkan PF UP pro zahraniční záležitosti JUDr. M. Malacka a zástupce Delegace Evropské unie v Praze D. Ondřejčka.

První Evropské dokumentační centrum bylo otevřeno na Univerzitě Karlově v Praze v roce 1990, následovaly Masarykova univerzita v Brně, VŠE Praha, Jihočeská univerzita České Budějovice a Západočeská univerzita Plzeň. Hlavním posláním Evropských dokumentačních středisek je podporovat výzkum, výuku a studium otázek evropské integrace na vysokých školách zpřístupněním dokumentů publikovaných institucemi EU.

Dosavadní náklady spojené s otevřením centra činily 280 000 Kč a byly hrazeny z prostředků fakulty. Do budoucna je plánováno rozšíření počítačového a technického zázemí střediska.

-red-, foto -tj-

Návštěva japonského velvyslance

V pátek 18. 5. se na své cestě po Moravě zastavil na Filozofické fakultě UP velvyslanec Japonského císařství H. Ishida (na snímku), doprovázený prvním tajemníkem ambasády A. Satohem. Setkali se s děkanem FF UP doc. V. Řehanem a dalšími členy vedení a s vedoucím Kabinetu Dálného východu dr. Davidem Uhrem. Velvyslanec se zajímal o současnou situaci ve studiu japonštiny na FF UP a o plány fakulty na jeho další rozšiřování. Vzhledem k tomu, že olomoucká japanistika má od roku 1998 výměnný program s Gakushuin College v Tokiu a že v současnosti je reálná šance získat dalšího interního učitele, jsou perspektivy japanistiky (o níž je mezi

studenty velký zájem) dobré a FF UP usiluje o to, aby se Kabinet Dálného východu co nejdříve změnil v samostatnou katedru. V této souvislosti padla zmínka i o grantovém projektu FF UP (*Cultural Aid of Japan*), který by umožnil výuku japonštiny výrazně rozšířit. Děkan FF UP také pozval velvyslance na setkání se studenty, které by se mělo uskutečnit na podzim 2001.

-mih-, foto -mav-

Nový děkan Právnické fakulty UP bude znám nejdříve na podzim

Ani ve třetím kole voleb nového děkana Právnické fakulty UP, které proběhly ve čtvrtek 17. 5. na PF UP, nezískal žádný ze dvou navržených kandidátů potřebnou nadpoloviční většinu hlasů všech členů Akademického senátu PF UP. Na nejvyšší akademickou funkci fakulty kandidovali dosavadní děkan PF UP doc. J. Blažek, CSc., a JUDr. M. Malacka, nyníjší proděkan pro zahraniční styky. Za jednu z příčin nastalé patové situace považuje předseda AS PF UP Mgr. M. Černý skutečnost, že oba kandidáti měli velmi vyhraněné a pozitivní programy.

Olomoučtí studenti psychologie mezinárodně: zvítězili

Ve dnech 24. a 25. 4. 2001 se v Bratislavě konal první ročník *Mezinárodní soutěže studentské vědecké a odborné činnosti v oboru psychologie*. Zaměřil se na téma „Kvalita života“. Soutěž pořádala Slovenská psychologická společnost a Českomoravská psychologická společnost ve spolupráci s Katedrou psychologie FF UK v Bratislavě. Zastoupeno bylo šestadvacet prací: většina ze slovenských kateder psychologie a po třech pracích z kateder psychologie FF UK Praha, Pedagogické fakulty UK Praha a FF UP Olomouc.

Slovenští studenti se jeví jako vědecky i časově ukázněnější, měli lepší projev, lépe využívali například zpětného projektoru než studenti čeští. Několikrát referovali ve dvojicích, což zajímavým způsobem naplňovalo představu týmové spolupráce. Přínosné práce z české oblasti měly původ na Pedagogické fakultě UK v Praze.

Průběh soutěže byl výborně zorganizován. Večer bylo pro účastníky uspořádáno divadelní interaktivní představení, při kterém profesionální divadelnice Nina Zemanová pracovala s dospívajícími amatéry

Dokončení na str. 2

ZPRÁVY, INFORMACE, OZNÁMENÍ

Univerzita a její studenti

Univerzita Karlova pořádá pod záštitou rektora prof. I. Wilhelma druhé mezinárodní sympozium *Univerzita a její studenti (Příspěvek univerzity k sjednocování Evropy v novém miléníu)*, které se uskuteční v Praze ve dnech 12. – 15. 9. 2001 na Právnické fakultě UK, nám. Curieových 7, Praha 1. Slavnostní zahájení sympozia proběhne 12. 9. 2001 v 17 hod. ve velké aule Karolina.

Na program sympozia byla zařazena témata následujících sekcí: *Minulost a pokrok; Vzdělávací metody v budoucnosti; Vliv informačních technologií na společnost; Změna ve společenských hodnotách. Virtuální univerzita; Globalizace a integrace; Dosazitelnost a úroveň vzdělání v moderní době; Otázka církevního vzdělávání. Financování vzdělání a vědy.*

Jednáním jazykem bude angličtina. Zájemci o účast se mohou registrovat do 31. 8. 2001, abstrakta přednášek je nutno zaslat do 20. 7. 2001.

Kontakt na sekretariát sympozia: V. Kupová, V. Binová, Univerzita Karlova, Ovocný trh 3/5, 116 36 Praha 1, e-mail: kongres@seznam.cz, tel. 00420-2-2449 1252, fax: 00420-2-24212869.

Podrobné informace najdete také na adrese www.cuni.cz/uais.

-red-

Děkan Filozofické fakulty UP v Olomouci vypisuje

mimořádné stipendium pro studentského dopisovatele Žurnálu UP

Výše mimořádného stipendia činí 500 Kč měsíčně. Zájemci z řad studentů FF UP se mohou přihlásit na Děkanátě FF UP (Křížkovského 10) do konce tohoto letního semestru.

-ffup-

Není úředník (úřednice) jako úředník

Presvědčili jsme se o tom na vlastní kůži. Rozevřeli a všelijak roztržili mladí lingvisté se přihlašovali na své 2. setkání (OLOMOUC 2001) dlouho po termínu, tzv. deadline. Paní Šimková a paní Augustinová ze Správy kolejí a menz UP však prokázaly neskonanou trpělivost a hlavně pružnost při vyřizování našich chaoticky podávaných požadavků na ubytování na VS koleji (i těch z kategorie last minute – z Bratislavy a Prešova).

Všichni byli spokojeni. Děkujeme.
Za organizátory konference

PhDr. B. Bednaříková,
Katedra bohemistiky FF UP

žen několik rádeků

Co jsme na UP nedokázali

Na hematologii, biologii, genetice, imunologii, mikrobiologii a možná i jinde potřebují stále častěji molekulární biologie. Místa by byla, ale uchazeči nejsou. Pro molekulární biologie absolující v Brně a Praze je Olomouc daleko a bez vyhlídky na byt. Nevím, jaké uplatnění nacházejí absolventi odborného studia biologických oborů naší Přírodovědecké fakulty. Kdyby však byli vyučeni v molekulární biologii, našli by příležitost k zaměstnání ve svém oboru hned tady v Olomouci, ale i jinde ve zdravotnických zařízeních. Univerzita Palackého má odborný a vědecký potenciál k realizaci tohoto studijního programu, ale zatím jej nedokázala využít.

M. Hejtmánek

• UDÁLOSTI • UDÁLOSTI • UDÁLOSTI •

Na mezinárodním knižním veletrhu Svět knihy 2001

„Veletrh Svět knihy je jedním z nejvýznamnějších setkání všech těch, kteří se literaturou a knihou zabývají profesionálně, s těmi, pro které je nádhernou zálibou a úchvatným dobrodružstvím zároveň,“ prohlásil ve svém krátkém projevu při zahájení letošního ročníku *Světa knihy* ministr kultury ČR P. Dostál.

Ve dnech 10. – 13. 5. se konal v Praze 7. mezinárodní knižní veletrh *Svět knihy 2001*. Letos poprvé se na tomto veletrhu prezentovala i vydavatelství vysokých škol ve společném stánku. Velký zájem vzbudil seminář na téma *Problémy dostupnosti a distribuce odborné literatury vydávané vysokými školami*. Zúčastnily se jej vysokoškolské vydavatelé, vydavatelé odborné literatury, distributoři a knihkupci. Pořad moderovaly PhDr. A. Mizerová, ředitelka nakladatelství VUTIUM z VUT v Brně, a RNDr. H. Dziková, ředitelka Vydavatelství UP. Průběh diskuse lze shrnout do následujícího konstatování: Problémů ve vydávání studijní a odborné literatury je mnoho, pozitivní však na celé věci je, že nakladatelé i vydavatelé se je snaží řešit společně, a tak v blízké

době snad bude na knižních pultech tato kategorie knih dobrým partnerem ostatním druhům literatury.

Na veletrhu bylo zastoupeno i Vydavatelství UP, které při této příležitosti prezentovalo (mimo jiné) novinku určenou pro širší knižní trh. Je to překlad třetího francouzského vydání (nakladatelství Larousse) publikace *Psychologický slovník* francouzského autora Norberta Sillamyho. K této příležitosti v rámci doprovodného programu byla uskutečněna beseda nazvaná *Překladatelka o autorovi, knize a překladu*, kterou moderovala ředitelka Vydavatelství UP. Slovník obsahuje více než tisíc hesel, vysvětluje nové pojmy, významná část díla se týká výchovy a pedagogiky. Vedle toho lze ve slovníku najít základní informace z oblasti neuropsychologie, etologie i statistiky. Studenti, zejména studující psychologie, sociální pracovníci, ale i široká veřejnost si zde mohou doplnit, zdokonalit nebo aktualizovat své znalosti. Slovník je již v prodeji v prodejné skript a odborné literatury UP a v nejbližších dnech bude distribuován na pulty dalších knihkupectví nabízejících odbornou literaturu.

-dzik-

Veřejné vyhlášení výsledků literární soutěže

V oboru próza udělila odborná porota první místo Martinu Škabraho (FF UP, 3. roč. – na snímku), na druhém místě se umístil Vít Peřina (FF UP, 4. roč.), na třetím místě stanul Miroslav Vepřek (FF UP, 4. roč.). Čestné uznání v kategorii prózy získal Adrián Czerník (PřF UP, 1. roč.).

V kategorii poezie se na prvním místě umístil Gabriel Pleska (FF UP, 3. roč.), druhé místo patří Petru Dvořákovi (PdF UP, 2. roč.) a Michalu Spádovi (FF UP, 3. roč.), na třetím místě se umístily Marie Želbová a Tereza Jandová (obě FF UP, 5. roč.). Čestné uznání přířkla porota Lukáši Foldynovi (FF UP, 4. roč.).

V kategorii drama udělila porota pouze čestné uznání, a to Michalu Spádovi.

Další informace a ukázky z vítězných prací přineseme v dalších číslech Žurnálu UP.

-red-, foto -tj-

Ve středu 23. 5. proběhlo v Centru Aletti veřejné vyhlášení výsledků literární soutěže, kterou vypsal rektorka UP na začátku tohoto školního roku.

Olomoučtí studenti psychologie ...

Dokončení ze str. 1

způsobem, který se zásadami i vyzněním blíží psychogymnastickým etudám.

Vyučující i studenti navázali kontakty se zástupci jiných kateder, studenti si vyzkoušeli, co to znamená představit výstižně výsledky práce v přísném časovém limitu, zároveň měli možnost srovnat svoje práce s úrovní ostatních.

Katedru psychologie FF UP Olomouc reprezentovaly příspěvky **Aleše Neusara, Denisy Pastuszakové a Radka Obereignerů**. A. Neusar si připravil zajímavou prezentaci své obsažné studie o „bufetění“ (získávání jídla a šatstva zdarma). Nevešel se však do časového limitu a porotu znejistil, zda nejde o zlehčení vědeckého přístupu. D. Pastuszaková z velkého množství výsledků své srovnávací studie hodnotových orientací českých a severoamerických žáků vybrala nejpřesvědčivější. Výsledky i projevem zaujala. Práce však byla předem vyřazena z hodnocení, neboť šlo o práci diplomovou, tedy mimosoutěžní. R. Obereignerů byl vylosován jako poslední. Stylově oblečen a dokonale připraven přednesl hluboký rozbor osobnosti, vztahů a tvorby spisovatele Francise Scotta Fitzgeralda (1896–1940). V tvrdé konkurenci obsadil první místo.

O pořádání příštího ročníku projevil zájem Katedra psychologie Prešovské univerzity v Prešově. Doufáme, že i tam se výrazně projeví olomoucká psychologická škola. Studentům za účast děkujeme. Radkovi Obereignerů s potěšením a hrdostí můžeme i blahopřát.

PhDr. B. Baštecká,
Katedra psychologie FF UP

Studentská vědecká konference na PřF UP

Letošní ročník tradiční studentské vědecké soutěže se na PřF UP uskutečnil v sekcích matematické, biologické, chemické, fyzikální a v sekci věd o Zemi ve dnech 24. – 25. 4. a 2. 5., tentokrát za účasti 41 studentů magisterských a doktorských programů. Většina prací měla, stejně jako v minulých letech, vysokou odbornou úroveň, mnohé jsou základem připravených publikací nebo byly doporučeny k takovému dopracování, aby mohly být publikovány.

Nejsložitější rozhodování měli porotci zejména v silně obsazených sekcích matematiky, biologie a chemie. Dne 10. 5. mohl děkan Přírodovědecké fakulty prof. J. Lasovský blahopřát nejúspěšnějším účastníkům, předat jim diplomy a vítězům i zasloužené finanční odměny.

-dvo-

Z redakční rady

Schůze redakční rady Žurnálu UP se konala 16. 5. na Hemato-onkologické klinice LF UP a FNO za přítomnosti přednosty kliniky prof. K. Indráka a několika dalších lékařů. Po zhodnocení posledních čísel Žurnálu UP zazněl v diskusi názor lékařů, že Žurnál je užitečným mezifakultním pojtkem a jako univerzitní časopis zasluhuje, aby byl tištěn na kvalitním bílém papíru. Členové redakční rady navštívili diagnostické laboratoře kliniky, kde jim byl podán výklad o náplni práce a funkci přístrojů.

-mh-

• UDÁLOSTI • UDÁLOSTI • UDÁLOSTI •

Sportovní den na UP

Ve středu 16. 5. uspořádalo Akademik centrum FTK tradiční Sportovní den, na němž si mohli studenti a zaměstnanci UP protáhnout své učení či práci zatěžované tělo.

Nabídka sportů byla vskutku rozmanitá: tenis, basketbal, volejbal – klasický nebo plážový, bowling, squash, cykloturistika, aerobik, pro vodomilné pak plavání či kanoistika. Pamatováno bylo i na handicapované studenty, pro něž byl připraven goalball, sittingwolleyball či basketbal na vozíku. Sportovalo se ve všech k tomu určených prostorách: Sportovní hala, Plavecký stadion, Sajm Wellness centrum, tělocvična na Hynaisově ulici a na koleji B. Václavka.

K tomu, aby se mohli studenti řádně pohybově realizovat, jim bylo uděleno rektorské volno. Mnoho studentů má však školu tak rádo, že byli ochotni přistoupit na výuku i v den volna, nemálo z nich využilo Sportovního dne k přípravě na některou z těžkých zkoušek. Navzdory této skutečnosti se našlo dost těch, kteří volný den vyplnili aktivitami, při nichž museli zapojovat nejen hlavu.

Také já jsem jako vyslankyně univerzitní sedmé velmocí vyrazila se cvičebním úbořem v tašce vstříc nevšedním sportovním zážitkům. Z nabídky Akademik centra jsem si vybrala tajemně znějící hru boccia a s vidinou dobré zábavy jsem zamířila do tělocvičny na Hynaisově ulici. K mému překvapení se boccia

nekonala. Nenechala jsem se však odradit a rychle se přesunula na kolej B. Václavka, kde začínala dvouhodinová aerobika. Jelikož se tomuto sportu věnuji ve svém volném čase, nemohlo mě více méně nic překvapit. Po krátké rozcvičce následovalo osvojování si několika bloků aerobikové sestavy, tvořené „steptači, lekry, mamby, džeky“ apod., a to vše za doprovodu svižné rytmické hudby. Neúnavně usměvavá cvičitelka povzbuzovala všechny přítomné k maximálnímu výkonu a k výrazu, jenž by upomínal k něčemu jinému než stavu před infarktem. Po klasické aerobikové hodině následovala hodinka posilování všech „problémových“ partií. Posilováním vybičované svalstvo se při zklidňujícím protahování projevovalo mírným třesem.

Po hodinové pauze jsem se přesunula do Sportovní haly za badmintonem. Do tělocvičny jsem nastoupila poměrně sebevědomě s tím, že můj rekordní badmintonový výkon je 413 úderů. Záhy jsem však zjistila, že cílem badmintonu není vyměnit si se spoluhráčem co největší počet úderů, ale naopak umísťovat je tak, aby je protihráč nechytil. Badminton se hraje na sety, body se počítají podobně jako v tenise či volejbale. Po hodině snahy o badminton na úrovni jsem odevzdaně usedla na diváckou lavičku a sledovala ostré výměny ostřílených hráčů.

Řádně protažená jsem ještě absolvovala hodinku plavání, přičemž jsem na druhém konci bazény pozorovala skupinku nadšenců, která se vesele topila při nácvičku eskymáckých obrátů.

Večer jsem ulehla s pocitem, že jsem pro své tělo udělala něco víc, než je bezpodmínečně nutné. Za to patří dík všem organizátorům Sportovního dne UP.

A. Novobilská
Foto -tj-

ZPRÁVY, INFORMACE, OZNÁMENÍ

Stručně

Někdejší student a absolvent olomoucké Lékařské fakulty UP a nyníjší **velvyslanec Jihoafrické republiky v ČR N. Lehoko** zavítal 23. 5. v rámci své návštěvy Olomouce na UP.

* * *

Galerie Primavesi s aukční síní Vltavín Praha, Galerie U sovy Uherské Hradiště a E-Galerii Dolmen pořádaly 27. 5. 2001 v Galerii Zbrojnice (IC UP) **2. aukci výtvarného umění.**

-red-

Děkan Lékařské fakulty Univerzity Palackého v Olomouci vypisuje

výběrové řízení

na obsazení míst

- odborného asistenta Ústavu fyziologie LF; kvalifikační požadavky: VŠ vzdělání lékařského směru, praxe v oboru, znalost anglického jazyka;
- odborného asistenta Ústavu lékařské genetiky a fetální medicíny LF (místo bude obsazeno částečnými úvazky); kvalifikační požadavky: VŠ vzdělání příslušného směru, atestace v oboru, minimálně dva roky praxe v oboru, znalost anglického jazyka a schopnost přednášet v anglickém jazyce;
- odborného asistenta I. interní kliniky LF (místo bude obsazeno částečnými úvazky); kvalifikační požadavky: II. atestace nebo specializační atestace v kardiologii, 5 let praxe na kardiologicky orientovaném pracovišti, schopnost výuky v anglickém jazyce, předpoklady k vědeckému růstu;
- odborného asistenta Urologické kliniky LF; kvalifikační požadavky: atestace I. stupně z urologie, předpoklady složení atestace II. stupně, dobrá znalost angličtiny, publikační a přednášková činnost, vítány pedagogické zkušenosti, řešitel nebo spoluréšitel grantů, znalost práce s PC.
- asistenta II. stomatologické kliniky; kvalifikační požadavky: ukončené vysokoškolské vzdělání stomatologického směru.

Přihlášky doložené osobním dotazníkem, životopisem, fotokopii dokladů o kvalifikaci, přehledem vědecké a publikační činnosti zašlete do 30 dnů ode dne zveřejnění výběrového řízení v tisku na Děkanát LF UP, tř. Svobody 8, 771 26 Olomouc.

-lfup-

HABILITACE

Fakulta tělesné kultury UP

Děkan a Vědecká rada FTK UP zvou všechny zájemce na habilitační přednášku **Dr. et RNDr. Miroslava Janury**, vedoucího Katedry biomechaniky a technické kybernetiky FTK UP v Olomouci, na téma **Základní faktory ovlivňující kvalitu výstupních hodnot při videografické vyšetřovací metodě.**

Přednáška se koná v rámci **habilitačního řízení v oboru kinantropologie** v průběhu veřejné části zasedání Vědecké rady FTK UP dne 11. 6. 2001 v 10 hod. Jednání Vědecké rady probíhá v zasedací místnosti FTK UP.

Členy habilitační komise jsou prof. F. Vaverka, CSc. (předseda, FTK UP), prof. M. Čoh, (Faculty of Sport, University Ljubljana), prof. P. Janiček, DrSc. (VUT Brno), prof. K. Měkota, CSc. (FTK UP) a prof. S. Otáhal, CSc. (FTVS UK Praha). Oponenty jsou prof. M. Čoh (Faculty of Sport, University Ljubljana), PaedDr. K. Jelen, CSc. (FTVS UK Praha) a doc. V. Vašínek, CSc. (VŠB, TU Ostrava).

Předložená habilitační práce s názvem **Videografická vyšetřovací metoda, její limity a možnosti využití** je vystavena od 3. 5. 2001 v knihovně FTK UP.

-ftkup-

ZPRÁVY, INFORMACE, OZNÁMENÍ

Cena za farmacii 2001

Velvyslanectví Francouzské republiky společně se dvěma mezinárodními společnostmi, *Aventis a Rhodia*, vyhláší každý rok *Cenu za farmacii a Cenu za chemii* ceny pro studenty doktorandského studia na českých vysokých školách. Účastníci nesmějí mít obhájenou doktorskou disertační práci a nemohou být žádným způsobem zainteresováni na výzkumu financovaném vyhlášovatelem. V loňském roce se soutěž o *Cenu za farmacii* účastnili z naší univerzity Mgr. P. Kosina (LF) prací *Biological Activity of Silybin Glycosides*, Mgr. S. Chlopčiková (LF) – *Natural Compounds as Adjuvants in Anthracycline Chemotherapy*, Mgr. I. Wiedermannová (PřF) – *La synthèse, l'étude des propriétés, de l'activité biologique et de la réactivité de certains nouveaux composés heterocycliques dérivés de 3-substitué-1,2-dihydro-quinoline-2-one*, Mgr. P. Bílek, PhD (PřF) – *Synthesis and Possible Biological Activity of Some Condensed 6-Uracil Derivatives*. I když žádný z kandidátů nezískal cenu, která činí 80 000 Kč a stipendium na dvouměsíční stáž ve Francii, přesto každý z nich reprezentoval Univerzitu Palackého důstojně.

Osobně se domnívám, že účast našich studentů doktorandského studia v soutěžích tohoto typu je nezbytná. Účastník získává řadu zkušeností, z nichž nejcněnější je možnost vystoupit a v cizím jazyce (anglickém nebo francouzském) obhájit svůj vlastní výzkum před mezinárodní porotou. Pro Univerzitu Palackého je účast jejich studentů prezentací úrovně výzkumu a kvality školitelů. Okamžitý úspěch není rozhodující. Důležité je obecné povědomí vědecké obce, že školící pracoviště té které instituce odvádí kvalitní vědeckou práci. Jako koordinátor na UP pro *Cenu za farmacii* se tímto oznámením obracím na studenty doktorandského studia UP, kteří splňují výše uvedené podmínky, aby se této celostátní soutěže účastnili.

Závazné termíny jsou následující: zaslat jména a kontakt na kandidáty přihlášené z naší univerzity na vědecké oddělení Velvyslanectví Francouzské republiky nejpozději do **15. června 2001**. Vybraní kandidáti z každé vysoké školy pak musí zaslat vědeckému oddělení Francouzského velvyslanectví dokumentaci v jazyce francouzském nebo anglickém (CV, zprávu o výzkumu, seznam publikací a doporučující dopis) do **1. července 2001**.

Prosim všechny potenciální kandidáty, aby svou účast zvážili. Nabízím pomoc jak recenzováním materiálů, tak korigováním cizojazyčného textu. V případě, že se najdou studentky a studenti doktorandského studia, kteří se do soutěže přihlásí (v což plně věřím), navrhuji uspořádání semináře předcházející před soutěžním vystoupením.

Kontaktní adresa: V. Šimánek, Ústav lékařské chemie a biochemie LF, tel. 563 2302, e-mail: vilim@tunw.upol.cz.

V. Šimánek

Campus ČR

Ke studentům veřejných i soukromých vysokých škol se právě dostává nový magazín *Campus ČR*. Jeho nulté číslo vyšlo v květnu 2001, na Univerzitu Palackého bylo dodáno 1000 kusů. Magazín se věnuje studentskému životu a akademickému dění, hodlá přinášet kulturněspolečenské informace, recenze, portréty, rady studentům, nabídky možnosti práce, stáží a studia v zahraničí, studentskou inzerci atd. Na školy je distribuován **zdarma**.

Na UP najdete *Campus ČR* v Knihovně UP a v prodejně skript na Biskupském náměstí (ve Zbrojnici), dále na vratnicích univerzitních kolejí.

Dalších šest čísel vyjde v akademickém roce 2001/2002, od září do května. Vydavatelé slibují postupně rozšířit počet výtisků pro UP až na 5000.

Rozšířenou verzi časopisu najdete od 21. května 2001 na internetových stránkách www.icampus.cz.

-th-

UNIVERZITNÍ PRACOVISŤE INFORMUJÍ

Prof. A. Lass na krátké návštěvě UP

V průběhu minulého týdne přicestoval do České republiky prof. A. Lass, administrátor grantů Mellonovy nadace, aby se seznámil s s aktivitami konsorcia MOLIN (viz *Představujeme...*, str. 5). V Olomouci se setkal s ředitelem Informačního centra UP PhDr. R. Hladkým, aby společně zhodnotili působení konsorcia MOLIN na UP od doby předložení závěrečné zprávy v březnu loňského roku a aby dohodli reálná aktuální témata pro další spolupráci všech čtyř institucí tvořících konsorcium MOLIN.

Naplánována byla také účast na konferenci CASLIN 2001, která proběhne ve dnech 27. – 31. 5. v Berouně; prof. A. Lass byl však bohužel donucen ze zdravotních důvodů svou návštěvu České republiky předčasně ukončit a 17. 5. odcestoval zpět do USA.

V této souvislosti jsme požádali ředitele IC UP PhDr. R. Hladkého, aby interpretoval hlavní závěry, ke kterým prof. A. Lass stačil během své zkrácené návštěvy dospět:

Jak hodnotil prof. A. Lass IC UP ve srovnání s podobnými centry v ČR a ve světě, které Mellonova nadace podporuje?

Kladné hodnocení projektu CASLIN i CASLIN+ se opírá o velmi dobré výsledky v následujících oblastech:

- automatizace knihoven (dokonce i takového kolosu, jakým je Národní knihovna ČR),
- síťové propojení knihoven,
- přijetí jednotných knihovnických standardů,
- retrospektivní konverze klasických katalogů,
- rozvoj mikrografie,
- rozbeh celostátního souborného katalogu.

V České i Slovenské republice se tak podařilo naplnit původní zadání projektu k plné spokojenosti donátora. Mellonova nadace se v posledních letech orientuje na podporu pobaltských států a na Jihoafrickou republiku a – podle prof. Lasse – právě závěry hodnocení z jižní Afriky, kam směřovaly významné

finanční částky, představují značné zklamání a rozčarování.

Jakou finanční částkou Mellonova nadace rozvoji ústřední knihovny UP dosud podpořila?

Podpora Mellonovy nadace vůči UP se dá rozdělit do dvou základních etap:

- budování Informačního systému UP (březen 1991 až prosinec 1994) bylo podpořeno částkou 622 000 US \$,
- na projekt automatizace knihoven v rámci konsorcia MOLIN získala Knihovna UP v roce 1996 od Mellonovy nadace dalších 80 000 US \$, které byly využity pro nákup 55 osobních počítačů, a to jak pro přístup k elektronickému katalogu (OPAC) a Internetu, tak pro správu, řízení a naplňování automatizovaného systému.

Podpora vzniku zdejšího knihovnického systému je ze strany nadace chápána především jako úvodní stimul k dalšímu fungování a rozvoje v již samostatné a životaschopné „režii“. Splnil se podle názoru prof. Lasse tento výchozí předpoklad v podmínkách IC UP?

Veškeré snahy a finanční podpora ze strany Mellonovy nadace mají iniciační charakter, čili jde o snahu vytvořit podmínky pro nastartování určitých procesů. A to se podařilo, ať již jde o spolupráci v rámci knihovnické sítě, či o modelové řešení konverzních programů mezi systémem TINLIB na straně Palackého Univerzity a Masarykovy Univerzity a systémem ALEPH, který využívají Moravská zemská knihovna v Brně a SVK v Olomouci. Aktivitu naší knihovny šly nad rámec původního zadání, o čemž svědčí např. vytvoření webovského rozhraní systému TINLIB. Využití finanční pomoci z Mellonovy nadace na UP kladně hodnotí jak prof. Lass v oblasti automatizace knihovny, tak administrátor a poradce Mellonovy nadace prof. Richard Quandt (Princeton University), který byl hlavním konzultantem pro vytváření informačního systému UP.

-mav-

PŘEDSTAVUJEME

Prof. A. Lass se narodil v roce 1947 v New Yorku, vyrostl však v Praze, kde žil s rodiči a starším bratrem. Studoval etnografii a psychologii na Filozofické fakultě UK, studia završil v USA na University of Massachusetts (Ph.D.), poté kdy rodina byla v roce 1973 vyhoštěna z tehdejšího Československa. Dnes je profesorem kulturní antropologie a působí na Mount Holyoke College (Massachusetts, USA).

Vedle své profese se věnuje také fotografické tvorbě, kolážím, kreslení a poezii. Výběr z jeho literárních textů vyšel v *Literárních novinách*, *Analogu*, v katalogích skupinových výstav (od r. 1968 je členem Pražské surrealistické skupiny). Rozhovory s ním přinesl např. *Respekt* (14, 1996), *Vesmír* (78, 1999) nebo *Žurnál UP* (1995), byl hostem TV pořadu Antonína Přídala *Z očí do očí*.

Publikuje česky a anglicky. Česky vydal básnické sbírky *Mandala a Hra na slepou bábu* (1996), anglicky *Memories of Ebony Cane*, *Overtures*, *Balads from a Marble Head* a *The Lamentation of Isador Ducasse*.

Od roku 1990 se A. Lass intenzivně věnuje modernizaci Národní knihovny v Praze a dalších českých a slovenských knihoven. Je administrátorem grantů Mellonovy nadace (CASLIN, MOLIN, KOLIN, LINCA) a současně je členem Rady Národní knihovny ČR.

Mellonova nadace (Andrew W. Mellon Foundation) má sídlo v New Yorku a jako jedna ze šesti největších filantropií v USA je zaměřena zejména na podporu vysokoškolského vzdělávání a knihovního systému. Aktivitu, které u nás reprezentuje prof. A. Lass, se týkáji finanční podpory, kterou se Mellonova nadace po roce 1989 rozhodla věnovat na realizaci knihovnických, informačních a vzdělávacích iniciativ v zemích někdejšího Československa, Polska a Maďarska 1989. Financovala informační střediska,

knihovny i vybrané katedry některých vysokých škol zabývajících se konkrétními obory, jako např. moderní ekonomikou, teorií řízení apod.

V bývalém Československu byla podpora realizace několika projektů na rozvoj knihoven nejdříve soustředěna na Národní knihovnu v Praze, poté se rozšířila i na vybrané vysokoškolské knihovny, mj. se týkala i investice do Informačního centra UP. Z prostředků Mellonovy nadace byly v Olomouci vytvářeny základy LAN na fakultách, pořízeny komunikační servery univerzitní počítačové sítě (např. IBM RISC S 6000), některé aktivní síťové prvky, personální počítače, potřebné programové vybavení, a to vše v hodnotě přes 700 000 US \$. Tato suma tvoří podstatnou položku mezi zahraničními granty Informačního centra, které v celku přinesly univerzitě v uplynulých deseti letech 1 013 000 US \$.

Působení Mellonovy nadace v Československu se institucionalizovalo v rámci projektu CASLIN – Czech and Slovak Library Information Network (které mimochodem přežilo rozpad federace). Konsorcium zahrnuje čtyři největší knihovny tehdejší republiky – Národní knihovnu v Praze, Moravskou zemskou knihovnu v Brně, Univerzitní knihovnu v Bratislavě a Slovenskou národní knihovnu v Martině – a bylo spojeno se zahájením budování mezinárodní knihovnické informační sítě. Postupně se na CASLIN napojily další projekty, jako jsou LINCA a KOLIN.

V Olomouci je realizován od druhé poloviny 90. let knihovnický projekt MOLIN, jenž představuje počítačový knihovnický systém propojující moravské konsorcium, tvořené Moravskou zemskou knihovnou, knihovnami Masarykovy univerzity v Brně, knihovnou Univerzity Palackého v Olomouci a Státní vědeckou knihovnou v Olomouci a umožňuje spojení s ostatními knihovnami konsorcia CASLIN a současně se světem.

-red-

Z VĚDECKÝCH PRACOVÍŠŤ UP**Molekulární patologie II**

Zpráva o molekulární patologii na UP pokračuje v druhé části rozhovorem s **prof. Z. Kolářem** (část I, viz Žurnál č. 27, str. 5).

Pane profesore, jaké projekty se řeší v Laboratoři molekulární patologie?

V současné době se přímo v naší Laboratoři molekulární patologie (LMP) řeší jeden výzkumný záměr nazvaný „Molekulární aspekty vzniku, diagnostiky a léčby nádorů“, dále čtyři grantové projekty Interní grantové agentury MZ ČR, jeden projekt Grantové agentury ČR, dva projekty Fondu rozvoje vysokých škol a dva interní grantové úkoly financované přímo LF UP. Kromě toho participují pracovníci LMP na řadě dalších výzkumných projektů, jejichž nositeli jsou různá pracoviště v ČR a Velké Británii.

S jakým materiálem pracujete?

Pracujeme s nativním i archivním biologickým materiálem získaným při operacích a s buněčnými kulturami.

Mohl byste říci, jakým způsobem materiál zpracováváte?

Zpracování je rozdílné podle toho, zda používáme nativní – živé, resp. zmrazené buňky a tkáně, nebo vzorky fixované a zalité do parafínu. V podstatě jde vždy o to izolovat, nebo „in situ“¹ prokázat, popřípadě kvantifikovat určité typy molekul (nukleových kyselin, proteinů, karbohydrátů atd.) s cílem korelovat tento nálezný s dalšími, především klinickými a epidemiologickými parametry a využít jej pro diagnostiku, monitorování nebo terapii nemocí.

... na příklad?

Je těžké vybrat z celé škály metod, které používáme, ty nejtípicnější. Např. v poslední době se

u nás rozvíjí detekce aktivity telomerázy² v různých nádorových buňkách a tkáních. Postup je rozdílný podle toho, zda se zpracovávají nativní vzorky (pak lze použít např. metodu TRAP – telomerase repeat amplification protocol, jejímž principem je elongace primerů nativní telomerázou a jejich následná amplifikace pomocí PCR), nebo vzorky archivní, kde lze sledovat výskyt RNA podjednotky telomerázy pomocí ISH (in situ hybridizace) nebo proteinové podjednotky pomocí speciifické protilátky. Jiným příkladem by mohly být transfekční postupy, pomocí kterých je možné vnést do buněk pomocí kalcium/fosfátové, liposomové či elektroporační metody nebo pomocí virových vektorů, cizí genetický materiál a následně sledovat jeho vliv na buněčný cyklus, apoptózu nebo jiné vlastnosti buněk.

Výstupem každého výzkumu jsou publikace. Kolik jich vyšlo z vaší laboratoře v minulém roce? Které publikace si obzvláště ceníte?

V loňském roce publikovali pracovníci LMP celkem 13 publikací, z toho 9 původních vědeckých prací a 4 krátka sdělení. Celkem 9 prací bylo otištěno v časopisech s impaktovým faktorem. Nejvíce si samozřejmě ceníme prací v těch nejrenomovanějších periodikách jako jsou např. *Journal of Pathology* nebo *Experimental Cell Research*.

Kolik má laboratoř pracovníků?

Méně než bychom potřebovali. Nyní to jsou dva pracovníci s vědeckou hodností, dále pět vysokoškolsky vzdělaných pracovníků, kteří jsou zařazeni do kombinované formy doktorského studijního programu, tři VŠ pracovníci v prezenční formě DSP a jedna laborantka.

Pracoviště mezinárodní úrovně

Schůze redakční rady Žurnálu se konají na fakulturních pracovištích, takže členové rady i redaktorky mají příležitost nahlédnout do nejrůznějších univerzitních oborů a seznámit se s jejich pracovníky osobně. Naposledy jsem navštívili Hemato-onkologickou kliniku FN a LF UP (HOK), kde nás přijal přednosta kliniky prof. K. Indrák, DrSc., s několika spolupracovníky. I tato schůze byla spojena s návštěvou – tentokrát diagnostických laboratoří. Vyslechli jsem informací o náplni práce a viděli moderní vysoce sofistikované a velmi drahé přístroje v činnosti. Jen pro zajímavost: v laboratoři krevní koagulace provedou denně pět set vyšetření a v cytogenetické laboratoři už nevystřihují chromozomy z mikrofotografií, ale mikroskopický obraz metafázních chromozomů sestaví do karyotypu rychle a spolehlivě software. Právě sem docházejí krevní vzorky z celé ČR ke speciálnímu vyšetření.

Tyto návštěvy přivádějí členy rady nezdíka do rozpaků. Vykladu lecky nerozumějí, protože oblast, ve které se tu pracuje, je jim vzdálená a nepřístupná

jak látkou, tak jazykem. Situace v nich vyvolává pocitu uznání i údivu nad tím, co se zde dělá a s jakým nasazením tu lidé pracují. I bez pochopení podstaty vědeckých metod a interpretace výsledků je totiž každému zřejmý jejich význam, je-li cílem léčba krevních onemocnění.

Za jedenáct let se HOK stala uznávaným pracovištěm mezinárodní úrovně, právě zde vznikla první molekulárně genetická laboratoř v Olomouci. Dnes je HOK dislokována ve dvou objektech FN, má sto zdravotnických pracovníků (z toho 14 graduovaných) a dvě pedagogická místa rozdělená na dílčí úvazky. Spolupracuje na několika mezinárodních klinických studiích, řeší grantové projekty a svou publikační produktivitou je na špičce mezi pracovišti Lékařské fakulty. Výzkum hemoglobinových variant, struktury a funkce globinového genu přinesl řadu objevných, vědecky prioritních poznatků publikovaných v předních zahraničních časopisech. Pracovníci HOK připravují tradiční, letos již XV. olomoucké hematologické dny s mezinárodní účastí, které jsou největší akcí na UP. V červnu se na ní sejde na 500 odborníků a odezní 138 přednášek. Při průchodu chodbou jsem si všimnul řady posterů prezentovaných pracovníky HOK na mezinárodních konferencích. Všechny na zdi proti dveřím laboratoří jako tiché a výmluvné svědectví o vědeckém zaměření a dosažených výsledcích.

Cestou zpět na Teoretické ústavy mi šly hlavou myšlenky. Čím to je, že tohle pracoviště je tak úspěšné v neutěšených poměrech českého zdravotnictví a školství? Co je zdrojem pracovního zaujetí, které tam vládne a přináší tak dobré výsledky? Co drží výkonnost pracoviště ve čtyřech souvisejících oblastech – diagnostiky, léčby, výzkumu a výuky – na mezinárodní úrovni? Jak jen na to prof. Indrák stačí, že řídí pracoviště počtem zaměstnanců odpovídající téměř fakultě a udrží jeho provoz na úrovni doby při tak prudkém vývoji biomedicínského poznání právě v hematologii? Jistě má velkou oporu v kolektivu spolupracovníků, jak řekl. Nicméně je tu velice zřetelný vliv vedoucí osobnosti na jejich pracovní orientaci, výkonnost a na mimořádně pozitivní vývoj celého pracoviště.

-mh-

Jak se staráte o odborné semináře?

Každý týden v rámci provozní schůze věnujeme určitý čas diskusi nad vybranými publikacemi dotýkajícími se předmětu našeho výzkumného zájmu. Obyčejně jsou důkladným prostudováním některého vědeckého článku pověřeni jednotliví postgraduanti, kteří s jeho obsahem seznámí ostatní a pak všichni diskutují o detailech metodiky nebo o výsledcích. Kromě toho spolupracujeme na školícím a vzdělávacím programu společně s Ústavem biologie, Ústavem histologie a embryologie, Ústavem lékařské chemie a biochemie, Ústavem farmakologie, Laboratoří experimentální medicíny Kliniky dětského lékařství a řadou dalších. Do tohoto programu přispívá každé pracoviště úměrně počtu svých pracovníků a postgraduantského týmu, že zajišťuje program pro ostatní v týdenních nebo čtrnáctidenních intervalech.

Spolupracujete se zahraničními pracovišti nebo AV ČR? S jakým výsledkem?

Bez spolupráce by to v životě a ve vědě zvláště ani nešlo. Spolupracujeme úzce na řešení výzkumných projektů a publikujeme společně výsledky s pracovišti ve Velké Británii, Finsku, Dánsku, Norsku a Rakousku. V letošním roce se nově začíná rozvíjet spolupráce s Německem a Izraelem. V rámci republiky nejužší spolupracujeme s Laboratoří růstových regulatorů PŘF UP a AV ČR a s Masarykovým onkologickým ústavem v Brně.

Některé postery vašeho pracoviště znám, takže vím, že se účastníte zahraničních kongresů. Kde jste byli v poslední době?

Poslední větší akcí, které se účastnili naši pracovníci, byl 11th Congress of the German Cancer Society, který se konal 4.–6. dubna v Heidelbergu. Naši pracovníci tam měli tři prezentace týkající se studia aktivity telomerázy v nádorech prostaty, znaků lékové rezistence v nádorech plic a kombinovaného efektu dvou skupin léčiv na viabilitu buněk karcinomů prostaty.

Je přístrojové a materiální vybavení laboratoře uspokojivé? Nebo připravujete nějaká zlepšení?

Vždy by bylo třeba investovat do nových přístrojů a doplnit metodickou škálu používanou v našich laboratořích. Jednou z našich současných priorit je získání přístroje umožňujícího vyříznout pomocí laseru (mikrodissekovat) jednotlivé buňky z nádorové tkáně a analyzovat jejich DNA.

Jak jste na tom se studijními pobyty mladých pracovníků laboratoře v zahraničí?

V současné době je jeden náš pracovník na dlouhodobém pobytu ve Finsku, jedna postgraduální studentka se právě vrací z několikaměsíčního pobytu ve Velké Británii a jedna pracovnice se chystá do laboratoře „Danish Cancer Society“ v Kodani a druhá do „CRC Laboratories for Cancer Studies“ v Birminghamu. Praktický pořad je někdo z laboratoře někde v zahraničí.

V laboratoři pracují lékaři, chemici a molekulární biologové. Je pro vás problém získat nové doktorandy a zaměstnance?

Je problém získat kvalitní doktorandy a zaměstnance. Renomované školy v ČR a SR, které vychovávají vynikající absolventy schopné okamžitě pracovat v biomedicínských laboratořích, mají zpravidla kontakty se zahraničními partnery, takže většina z nich již před ukončením studia má několik nabídek do atraktivních zahraničních ústavů. Ukazuje se, že aktuálně u nás existuje velký nedostatek biomedicínsky vzdělaných pracovníků. Rysuje se určitá možnost nahradit tyto chybějící odborníky absolventy škol ze zemí bývalého Sovětského svazu, Číny apod. Zájem z jejich strany by tu byl. Možná by stálo za úvahy pokusit se tyto pracovníky vychovávat přímo u nás na UP v některém specializovaném studijním programu na přírodovědecké nebo lékařské fakultě.

Připravil

M. Hejtmánek

¹ na původním místě, pozn. red.

² telomeráza – enzym ovlivňující délku chromozomů, pozn. red.

Teologické fakulty v ČR ...

Dokončení ze str. 1

Zajímavý byl příspěvek Dr. P. Morée, který se pokusil o pohled na teologii v ČR očima učitele ze zahraničí. Případá mu, že církev stále ještě zaujímají spíše postoj gheťa, že chybí veřejná teologická debata, že se mění zaměření teologických fakult, které nepřipravují posluchače jen k duchovenské službě. Nezanedbatelnou úlohu teologických fakult je vytvářet prostor pro svobodnou diskusi.

V závěrečném vystoupení prof. J. Dolista stručně seznámil s výsledky, kterých Katolická teologická fakulta JČU v uplynulém desetiletí dosáhla, zdůraznil rovnováhu mezi tradičními a novými postoji a potřebu hledat teologické odpovědi na nové problémy společnosti.

Setkání bylo všemi účastníky příznivě přijato s doporučením, aby se vytvořil prostor také pro setkávání odborníků teologických fakult ČR.

PhDr. V. Cekota, CMTF UP

Diskuse, názory, ohlasy

Na téma neřediné koleje

Na adresu Žurnálu došel kritický dopis bývalého studenta UP M. Hrachovce (v současné době ve výkonu civilní služby na Katedře matematiky PdF UP) ohledně jednání Správy kolejí a menz v souvislosti s rozšiřováním počtu lůžek na kolejích Neředin I., které vedení studentům včas neoznámilo. K dopisu připojil text prohlášení, jež bylo zavěšeno na koleji Neředin I. V něm se mimo jiné píše:

Milí studenti,

možná to ještě někteří nevíte, ale tady na starém Neředině budou z nynějších dvoulůžkových pokojů od příštího školního roku pokoje třílůžkové. Co to obnáší? No – přidá se postel a máte hned pokoje pro tři. Stačí se zajít podívat na třetí patro. To, že každý student potřebuje stůl, už nikoho nezajímá, ale to je problematika i jiných kolejí. Je s podivem, že nám tuto skutečnost nikdo oficiálně neoznámil. Tato informace však byla velmi pečlivě tajena, přestože to zástupci studentů v „kolejní radě“ za Neředin předem věděli. Dokonce ani po věrejších jednání se neurčili vám tuto skutečnost oznámit.

NA PULTECH KNIHKUPECTVÍ

K výročí Fryderyka Chopina

Ke 190. výročí narození Fryderyka Chopina (a k 95. výročí narození Romana Brandstaettera) vydalo v těchto dnech nakladatelství Gloria v Rosicích u Brna Brandstaetterův „román ve verších“ s názvem *Píseň o životě a smrti Fryderyka Chopina*. Polský originál vyšel v Poznani v roce 1987, překlad pořídil spolu s doslovem Emil J. Havlíček. V roce vydání své knihy autor zemřel jedenaosmdesátiletý.

K běhu jeho života. Vystudoval polonistiku v Krakově, studia dovršil doktorátem. V letech 1929–1931 žil ve Francii, válečná léta prožil v Palestině. Jako diplomat prožil dva roky (1947–1948) v Římě, potom se vrátil do Polska a v Zakopaném a Toruní ukončil svou životní dráhu. Od mládí publikoval, psal verše, eseje, dramata a prózy. Překládal z angličtiny, dále řečtiny, latiny, a biblické hebrejštiny. Pocházel z levitského židovského prostředí a to formovalo jeho názory. Bylo o něm napsáno, že lze v jeho díle sledovat „hluboký ponor do nejtajnějších zákoutí lidské duše v jákovovském zápasu s Bohem v soustředěné meditativnosti a že lze vyčíst z jeho prací „uvědomělé sociální citění“.

Stručně k dílu Romana Brandstaettera. Již v roce 1947 vydal soubor reportáží a úvah věnovaných osobnosti Františka z Assisi. O dvacet let později vyšlo jeho vrcholné dílo, čtyřdílný apokryfní román *Ježíš z Nazareta*. Byl přeložen do řady světových jazyků. Českému diváku se představil v několika svých hrách, především to byl *Den hněvu*. Z básnických sbírek pak to byl *Poražený Faust*. Teprve devadesátá léta přinesla k nám Brandstaetterovy novely *Proti své vůli*, dále *Patriarchové* a pod názvem *Stručně a podle abecedy* výbor z „minutových románů“, proložený ukázkami z různých období Brandstaetterovy básnické tvorby.

A jeho poslední kniha? O Chopinovi bylo napsáno mnoho děl, odborných i beletristických. Autorství jasného a srozumitelného verše o něm, úspěšného a přesvědčivého, však patří bezesporu Brandstaetterovi.

Zajímavou poznámku nakonec. Překladatel marně hledal dvanáct let editora, a tak nakladatelství Gloria patří dík za tento záslužný editorský počin. Kniha vyšla ve sličné úpravě s nápaditou obálkou Z. Kranze, má 115 stran s řadou barevných ilustrací a reprodukcí. Náklad 1000 výtisků, cena 120 Kč.

Kniha najde bezesporu své čtenáře, prožijí s ní chvíle pravého čtenářského potěšení. A nejen to – je „vážným svědectvím zápasu časového o nadčasové, časného s věčným a o věčném“.

M. Slavětinský

A jak samotné jednání probíhalo? Velmi zajímavě. Paní ředitelka Správy kolejí a menz Ing. B. Pirklová byla velmi překvapena, že je studentům tato informace známa. Ještě předtím se ale na nás obořila, co tam vůbec chceme. Zjistili jsme, že paní ředitelka nemá o spouště věci ani ponětí, přestože za vše zodpovídá. Nejdříve nám tvrdila, že na novém Neředině se uvolní pro studenty hostinské pokoje, jež nám, kteří jsme zde na dvoulůžkových pokojích, budou nabídnuty. Okamžitě ovšem byla opravena, že tyto pokoje budou pro zahraniční studenty Lékařské fakulty, že už se to dávno předtím projednávalo. Jak je tedy ale možné, že to paní ředitelka nevěděla?

Na námitku, proč se zahraniční studentům dávají další pokoje, když mnohde na dvoulůžkových a třeba i třílůžkových pokojích bydlí pouze jeden cizinec a proč je nedají k nim, jsme se dověděli, že zahraniční studenti jsou zvyklí na určitý komfort, takže ho zde budou mít i nadále. To, že s mnoha cizinci jsou neustálé problémy, které vedení přehlízí, místo aby je řešilo, je velmi smutná skutečnost.

Ve svém dopise se M. Hrachovec vyjadřuje i k dalším otázkám:

V Černovíře byla také dříve kolej, kde byli ubytováni studenti. Podle mně dostupných informací byla tato ubytovna pronajata (její nynější osud neznám). Tam se přece také mohlo ubytovat mnoho studentů. A že je to z ruky? Určitě je lepší dojíždět z Černovíře než z Havířova. Proto mi přijde zvláštní, když se nyní nedostatek míst řeší přidáváním postelí na pokoje. Nebylo by také správně postihovat ty studenty, s nimiž je soužití na kolejích takřka nemožné? (...) Paní Ing. Pirklová se omluvila studentům, že jim skutečnost o předělávání pokojů neoznámila. Ale tuto skutečnost jim neoznámil nikdo z vedení ani po jednání rady. Navíc tuto skutečnost vedení velmi dobře před studenty tajilo, což dokazuje obrovské překvapení paní ředitelky, že o tom studenti vědí. (...) Také jsem mohl sledovat zedníky, jak nic nedělají a jen sedí v bufetu a užívají si pohody. Nový Neředin byl tak pozdě otevřen jen proto, že daná zakázka byla špatná.

Chápu, že otázka kolejí je velmi ožehavá, ale podle mě by se mělo jednat na rovinu (nezatajovat informace) a studenti by měli být včas o všem informováni.

Asi málokdo ví, že je v plánu od dalšího školního roku zvednout kolejně.

K celé problematice poskytla ředitelka SKM UP Ing. B. Pirklová následující vyjádření:

Na schůzku kolejních samospráv dne 26. 4. 2001 jsem přišla připravena na jednání se studenty ohledně plánovaných oprav a investiční činnosti, které proběhnou v letošním létě a budou znamenat vyřazení některých budov z provozu v době prázdnin. Překvapil mě počet studentů. Mimo zástupců kolejních samospráv zde bylo přítomno dalších cca 12 studentů ubytovaných v Neředině I a s nimi zřejmě i pan M. Hrachovec – civilní služba PdF UP.

Tato skupina studentů požadovala, aby kolej zůstala jako doposud s dvoulůžkovými pokoji a bylo zde umožněno ubytování partnerským dvojicím. Společně s Ing. Jasným jsem jim dlouze vysvětlovala důvody, proč se pokoje mění na třílůžkové – viz článek „Kdo zůstane za branami kolejí“. Partnerským dvojicím jsme přislíbili, že jim zajistíme ubytování v nové koleji, která je k tomuto účelu přízřivobona. Z jednání jsem měla pocit, že všichni studenti chápou důvody, které jsme zde uváděli. To, že bývalá ubytovna zahraničních lektorů bude v této lokalitě v budoucnu sloužit jako kolej s třílůžkovými pokoji, je dlouhodobý záměr, který měl být zveřejněn uživateli této koleje současně s rozhodnutím o poskytnutí ubytování v koleji pro školní rok 2001/2002.

A nyní k dopisu M. Hrachovce. Oblast ubytovacích služeb má na starosti mimo jiné pracovní povinnosti šest THP pracovníků. Všichni denně řešíme problémy

i požadavky jednotlivých studentů i nestudentů z hlediska ubytovacích kapacit – celkem 4 664 lůžek. Navíc se každý měsíc setkáváme již osm let se zástupci kolejních samospráv, kde studenty informujeme prakticky o všem, co se týká provozu ubytovacích a stravovacích služeb SKM UP. V přímém kontaktu zde reagujeme na jejich požadavky, které prezentují zájmy skupin ubytovaných po jednotlivých budovách. O všech jednáních jsou pořizovány zápisy, které jsou k dispozici na sekretariátě SKM UP a pravidelně rozesílány jednotlivým členům kolejních samospráv. Problematika navýšení kolejného byla např. projednávána na zasedání kolejních samospráv viz zápis ze dne 22. 2. 2001.

Správa kolejí a menz požádala o písemné zpracování hodnocení své činnosti studenty z kolejních samospráv. Hodnocení, které zpracovali zástupci českých i zahraničních studentů, je kladné nejen v oblasti stravování a ubytování, ale i v hodnocení vstřícnosti SKM UP k požadavkům a přáním ubytovaných a stravovaných studentů. Tato hodnocení byla zpracována v lednu tohoto roku a jsou komukoli k nahlédnutí na sekretariátě SKM UP.

Za posledních osm let jsme neřešili podstatné stížnosti na činnost zaměstnanců vedení SKM UP. Naopak v souvislosti se zásadními změnami (rekonstrukce, opravy, modernizace budov, rozšiřování provozů, kvalita stravování, vybavení studentských pokojů aj.) se setkáváme stále častěji s kladnou odezvou na naši práci. Vaše tvrzení, že se snažíme zatajovat informace a nedostatečně komunikujeme se studenty, pokládáme na základě výše uvedeného za nepravdivé.

Zahranční studenti jsou ubytováni na jednolůžkových nebo dvoulůžkových pokojích z důvodu celoročního pobytu a Vaše tvrzení, že jsou ubytováni po jednom na třílůžkových pokojích, lze vztáhnout výjimečně na konec letního semestru, kdy je již na kolejích dostatek volných míst. Uvádíte, že jsme pronajali černovírskou kolej. Tato kolej nebyla nikdy v majetku UP a pronájem koleje byl s majiteli objektu ukončen pro nezájem našich studentů o ubytování v této lokalitě. Počty chybějících lůžek se podařilo zvýšit např. směnou menšího objektu za větší a postupným vybudováním ubytovacích kapacit zejména v přízemních částech podlaží. Rovněž chci uvést, že práce vámi zmíněné stavební firmy na nové neředinské koleji nikterak nesouvisí s činností SKM UP. Tvrzení, že do třílůžkových pokojů v Neředině nastěhujeme pouze váleandy a zapomeneme na stoly, je předčasné.

Máte zcela pravdu, když uvádíte, že otázka kolejí a menz je velmi ožehavá. Jsme pod přímoou kontrolou jak ze strany ubytovaných, tak i strážníků v menze. Např. v měsíci březnu se u nás stravovalo 5148 osob. Žádná menza v ČR nenabízí v pracovní dny v rámci celodenního provozu tři druhy snídaní, pět druhů hlavního chodu, další čtyři druhy minutek a tři druhy večeří, a to vše za velmi příznivé ceny. Zejména možnost bezobjednávkového stravování se setkala u studentů s dobrou odezvou. V těchto dnech se nám např. podařilo organizačně vyřešit snížení velkých zástupů zájemců o minutková jídla v době provozní špičky. V současné době pracovníci vedení SKM UP dokončují zajišťování rozsáhlé investiční činnosti (cca 15 mil Kč) a externích oprav SKM UP dalších (cca 10 mil.), které proběhnou v letním období a opět se významně promítnou do kvality poskytovaných služeb.

Za celé vedení SKM UP tvrdím, že jednáme na rovinu, nezatajujeme informace a studenty se snažíme včas a pokud možno o všem informovat. Závěrem děkuji těm studentům, kteří přes své mládí a zaneprázdnění dokáží vnímat pozitivní změny, kterými postupně SKM UP prochází. Pokud chce kdokoli dále diskutovat na téma našich poskytovaných služeb, může tak učinit na webových stránkách na adrese <http://skm.upol.cz>.

-red-

MEZI NÁMI VZDĚLANCI

Po nedávné rekonstrukci bývalé kanovnické rezidence v ulici Křížkovského č. 4 pro potřeby Centra Aletti se na zeď oddělující dvůr této rezidence od ulice vrátil restaurovaný kamenný erb, jehož nositelem byl olomoucký kanovník

JOSEF ARSENIUS HRABĚ WALLIS,

narozený a pokřtěný v Moravských Budějovicích 19. července 1747 a zemřelý v Olomouci 27. listopadu 1793. O životních osudech tohoto člena olomoucké kapituly není mnoho známo – podobně jako mnozí příslušníci rodu Wallisů byl původně předurčen k vojenské dráze, a zahájil proto studium na

O ČEM SE (NE)MLUVÍ

Rekonstrukce: zastavit, nebo pokračovat?

Některá pracoviště na Teoretických ústavěch LF UP kromě výuky a výzkumu vykonávají ještě činnost zdravotnickou. Patří k nim Ústav mikrobiologie LF, kde provádějí vyšetření pacientů pro Fakultní nemocnici Olomouc a spádovou oblast, ročně několik desítek tisíc. V Žurnálu se o něm psalo už vicrát, např. v č. 7/4 a 25/5. Ústav dnes prodělává rekonstrukci za provozu. Díky dobré spolupráci pracoviště s ředitelstvím FNO se podařilo nahradit část půl století starého přístrojového vybavení přístroji novými, na úrovni dnešní doby. Výsledkem koncepční vstřícnosti vedení Lékařské fakulty je právě probíhající stavební úprava první části ústavu (ve 3. poschodí). Přestavba druhé části (ve 2. poschodí) je ale ohrožena – nejsou peníze. Člověk znalý poměrů si řekne – nic nového, tak ať počkají, nám také chybí peníze. Jenže jsou tu tři mimořádné skutečnosti:

- Laborantka byla zasažena elektrickým proudem, když sáhla na sušárnu kulturních médií (z roku výroby 1948), naštěstí bez zdravotních následků, sušárna je už nahrazena novou.
- Nové přístroje vyžadují v záruční době nápadně často opravy. „Tyto opravy souvisejí s velmi špatným stavem elektroinstalace ve vašem objektu (rozumím se TÚ, pozn. red.); vzhledem ke stavu elektrické sítě a charakteru námi dodané měřicí techniky považují za nutné vás upozornit, že není vyloučen vznik závažných, finančně náročných poruch (...) při různých krátkodobých poruchách může dojít k ovlivnění měřených hodnot, což může vést k chybným výsledkům“ – uvádí se v dopisu servisní služby firmy.
- Na rozdíl od většiny soukromých laboratoří nebyl laboratořím Ústavu mikrobiologie dosud udělen certifikát o shodě (ISO); jedná se o standardizující předpisy pro veškeré laboratorní postupy požadované mezinárodně a také v ČR.

Závažnost situace je zcela evidentní. Sofistikovaná technika vyžaduje spolehlivé fungující elektrickou síť, jinak přístroje selhávají a podle ISO tedy nevyhovují; státní předpisy určují podmínky pro práci v mikrobiologických laboratořích (správná laboratorní praxe), jinak hrozí zákaz práce.

Navíc je tu ještě další problém. Současná doba je charakterizována stoupající frekvencí infekčních onemocnění především virem etiologie a rostoucím počtem multirezistentních bakteriálních kmenů, které jsou v laboratořích izolovány a identifikovány. Proto je zcela nezbytné, aby mikrobiologické laboratoře splňovaly příslušné normy také kvůli ochraně pracovníků, která spočívá ve vybudování funkční vдуchové techniky a klimatizace. Náprava situace není pochopitelně v moci ústavu, ale je v kompetenci Lékařské fakulty, univerzity a FNO. Doufejme, že bude dobrá vůle ke společnému řešení problému a naleznou se prostředky, aby rekonstrukce tohoto důležitějšího pracoviště nemusela být zastavena a mohla pokračovat.

-mh-

videňském Theresianu, ale pak se rozhodl pro službu římskokatolické církvi a na doporučení císaře Františka I. Lotrinského byl 18. dubna 1762 zvolen olomouckou kapitulou nesidelním kanovníkem. Teprve poté absolvoval Filozofickou fakultu a povinné teologické triennium na Vídeňské univerzitě (1. února 1768), načež se mohl stát sidelním olomouckým kanovníkem. V roce 1789 si koupil statek a zámek Hluchov (na Prostějovsku), jež před smrtí odkázal svým synovcům Josefovi (1767–1818) a Františkovi (1769–1794) a své neteři Valburze, provdané svobodné paní von Greisenclau – Josef a Valburga však roku 1795 Hluchov prodali.

Nemůžeme-li více říci o Josefu Arseniovi hraběti Wallisovi, připojme jeho slavnější příbuzné. Rod Wallisů, původně Walshů, měl své kořeny ve Francii, odkud se ve 12. století přestěhoval do Irska a v dalších stoletích se rozvětvil do Skotska. Roku 1612 emigroval angloirský katolík Richard Walsh baron z Karighmainu pod tlakem náboženské reformace do Německa a po dvaceti letech zemřel na zranění utrpěná v bitvě u Lützen, předtím se však stačil podruhé oženit s českou šlechtičnou Barborou hraběnkou Šlikovou. Druhorozený Richardův syn Olivier (1600–1667), císařský komoří, dvorní válečný rada a generál – polní strážmistr, obdržel roku 1651 český inkolát a jeho synové založili dvě větve svobodných pánů Wallisů – Jiří Arnošt větev českou (jinak starší) a František Arnošt větev moravskou (mladší).

Z české větve vynikl již její zakladatel, polní zbrojmistr Jiří Arnošt svobodný pán Wallis, jenž roku 1689 zemřel během obléhání Mohuče. Neméně zdatným válečníkem byl jeho syn Jiří Olivier svobodný pán Wallis (1673–1744), účastník tažení proti Turkům a proti Francouzům v Itálii, za což byl roku 1706 povýšen na hraběte a stal se guvernérem Srbska. Jako velící generál v následujícím rakousko-turec-

kém konfliktu, v němž se dopustil řady taktických chyb, a způsobil tak nemalé ztráty na životech císařských vojáků, uzavřel 18. září 1739 s Turky „ostudný mír“ v Bělehradě. Ocílil se proto z rozhodnutí císaře Karla VI. před vyšetřovací komisí a 22. února 1740 ve vězení na brněnské pevnosti Špilberku.

Zdejší posádka však provinilého generála přijala s veškerými vojenskými poctami, a když 20. října téhož roku Karel VI. zemřel, jeho dcera a nástupkyně Marie Terezie Wallisův proces zastavila a z vězení ho 6. listopadu 1740 propustila. Stojí za zmínku, že Jiří Olivier svobodný pán Wallis koupil v téže roce 1740 výstavný dům v Olomouci na Horním náměstí č. 18, který v roce následujícím po generálově smrti, k níž došlo ve Vídni 19. prosince 1744, vdova Terezie Josefa

Maximiliána Wallisová (rozená hraběnka Kinská, 1721–1752) prodala zlatníkoví Janu Josefu Partschovi. Snad s ohledem na tohoto majitele býval uvedený dům, vlastněný J. J. Partschem do roku 1758, nazýván U Zlatého prstenu. Podle vyobrazení průčelí domu na monumentální olejomalbě (o rozměrech 104 x 641 cm), vytvořené roku 1783 a znázorňující slavnostní vjezd kardinála Ferdinanda Julia hraběte Troyera, olomouckého biskupa v letech 1745–1758, do Olomouce, se tehdy nad dodnes dochovaným barokním portálem domu nacházel kamenný erb, náležející nejspíše Jiřímu Olivierovi svobodnému pánu Wallisovi (v letech 1758–1787 vlastnil dům U Zlatého prstenu kavárník Baltazar Tannhäuser z Mohuče).

J. Fiala

(Dokončení v příštím čísle)

Kamenný erb kanovníka Josefa Arsenia hraběte Wallise na zdi bývalé kanovnické rezidence v ulici Křížkovského č. 4

Foto H. Fiala

STUDENTSKÁ RUBRIKA

Pochmurně kouzelný Lublin

Nebylo to tak těžké: vyplnit žádost, dodat životopis a ještě pár dalších příloh, napsat proč a kam chceme jet, odeslat na ministerstvo a pak už jen čekat. Bylo to dlouhé čekání, ale vyplatilo se. Dostaly jsme to, co jsme chtěly: Lublin!!! Dvouměsíční stáž na Univerzitě Marie Curie Skłodovské. Chtěly jsme Lublin, chtěly jsme poznat neznámá místa, chtěly jsme něco jiného, něco zvláštního. A bylo to – můžeme jet.

Lublin, město nad řekou Bystřicí, je v současné době největším průmyslovým, vědeckým a kulturním centrem východního Polska. Od 12. století zabezpečovalo východní hranice Polska před nájedy. Městská práva získalo v r. 1317. V 15. století se Lublin stal hlavním městem lubelského vojvodství a poté následoval jeho obrovský rozvoj. Bylo ale značně zničeno v 17. století v době švédských a kozáckých nájedů.

Je to město s krásnou architekturou. Staré město Lublinu určitě stojí za vidění. Z větší části není opraveno, vyjímá se tam jenom pár domků s novou fasádou. Nejkrásnější byly ty ve stylu italské renesance, typické svými bohatě zdobenými štíty. Je to sice velká škoda, že se s nimi zatím nic neděje a jsou ponechány chátrání, ale pro nás to byl zážitek, protože když jsme se po lublinském Starém městě procházely, bylo to jako by nás to posunulo o sto nebo dvě stě let zpátky... Jen občas nás do reality vrátil nějaký růžový natřený domek, který teď byl ve vlastnictví nějaké firmy, pyšnil se sice svou novotou, ale marná snaha, bylo to, jako by tam ani nepatřil. Bylo tam spousta pěkných zákoutí, tmavých uliček, kam by se člověk přiměřeně bláznivý večer neodvážil vstoupit, ale byla to pochmurnost velmi kouzelná.

Krásná byla cesta, která vedla Starým městem přes dvě brány k Lublinskému zámku, který vypadá sice jako obrovský komplex, ale v současné době je tam umístěno pouze muzeum. Raritou tohoto komplexu je, že se tam nachází středověká kaple s byzantskými freskami, která je na seznamu kulturních památek Unesco.

Co je zvláštností Lublinu, to jsou dvě univerzity. Jednou z nich je KUL – Katolická Lublinská Univerzita a druhou UMCS – Univerzita Marie Curie-Skłodovské. Jak napovídá sám název, KUL je univerzitou církevní, je dotován římskokatolickou církvi, a UMCS je univerzitou státní. My jsme navštěvovaly UMCS, Katedru polonistiky, kde jsme byly mile přijaty a kde jsme každá dostala svého konzultanta, který nám pomohl s tím, co jsme v Lublině měly v plánu – sesbírat materiály a později napsat bakalářskou seminární práci.

Na dva měsíce jsme se ocitly tak trochu v jiném světě – v novém městě, v cizím státě, měly jsme možnost poznat blíže kulturu, o které jsme doposud tolik slyšely a četly. Konečně jsme měly šanci chvíli žít v Polsku a vidět, že i když jsou ty naše státy sousední a jsou si tak blízko, přesto se v mnohém odlišují. Byly to krásné, plně prožitá dva měsíce, naše poznatky a zkušenosti určitě využijeme v dalším studiu a další podobný „náhled“ do Polska by určitě stál za uvážení...

Touto cestou bychom také chtěly poděkovat těm, kteří nám tuto stáž umožnili: FF UP Olomouc, Katedře slavistiky, Oddělení polské filologie, MŠT v ČR a UMCS v Lublinu, Katedře polonistiky – pánům dr. P. Nowakovi a dr. A. Timofiejewovi.

M. Martynková a S. Morcinková, studentky 3. ročníku polonistiky FF UP

JAK JE (MOŽNÁ) NEZNÁTE...

Odtud je jen krůček ...

V této rubrice vám nepravidelně představujeme osobnosti UP, které mají nějakou zajímavou zálibu. Tentokrát jsem si povídala s děkanem LF UP doc. **Cestmírem Čihalíkem, CSc.**, o jeho dlouholetém koníčku, jímž je pěstování orchidejí.

Pane děkane, můžete se ve stručnosti zmínit o své profesní dráze?

V roce 1973 jsem absolvoval studia na Lékařské fakultě UP v Olomouci. Pět let jsem pracoval jako sekundární lékař ve Fakultní nemocnici Olomouc. V roce 1978 jsem získal místo odborného asistenta na I. interní klinice, kde jsem se pod vedením prof. Černohorského začal věnovat kardiologii. V tomto oboru jsem se v roce 1996 habilitoval.

Máte ve své funkci děkana LF UP ještě čas na lékařskou práci a pedagogickou činnost?

To jsou činnosti, které nikdo nechce opustit. Funkce děkana s sebou pochopitelně přináší časová omezení, ale pedagogické práci se snažím věnovat. Na klinice vedu semináře, vedu jeden kurz kategorie C. Co se týče léčebně-preventivní práce, nemám v tuto chvíli jako běžný lékař přidělena lůžka, nepůsobil ani jako vedoucí oddělení. Snažím se ale udržovat své medicínské znalosti tím, že občas pracuji na katetrizačním sále a běžně sloužím služby na jednotce intenzivní péče ve FN.

Je známo, že vašim velkým koníčkem jsou orchideje. Kdy u vás vášeň pro údajně nejkrásnější květinu propukla?

Já bych to trochu upřesnil. Mým primárním zájmem byla již od útlého dětství botanika, speciálně floristika (odvětví fyto geografie, které sleduje zeměpisné rozšíření rostlin na určitém území). Já jsem byl vždy takový trochu hloubavý, snažil jsem se znát a poznat každou kytičku. V Beskydech, kam jsem jezdil na prázdniny, jsem narazil na kytku, kterou jsem neznal a ani jsem ji pomocí tehdejších materiálů nemohl určit. Tento problém mi asi dva roky vrtal hlavou, až se mi podařilo zjistit, že jde o rostlinu ze skupiny vstavačovitých čili ze skupiny orchidejí.

Mé dvoleté intenzivní bádání způsobilo, že jsem se o orchideje začal zajímat z širšího hlediska. Začal jsem pochopitelně u orchidejí Československa, protože možnosti pohybu po světě byly omezené. Dostal jsem se do fáze, kdy se mi skutečně jako jednomu z mála lidí v této zemi podařilo v přírodě vidět všech asi šedesát druhů orchidejí, které na našem území rostou. No a když jsme mohli začít jezdit do zahraničí, tak se ten zájem rozšířil na orchideje evropské, potažmo orchideje jiných kontinentů. A odtud už je jen krůček k tomu, aby člověk zkusil některé tyto rostliny sám pěstovat.

Kolik je na světě druhů orchidejí a které máte ve své sbírce?

Ten přehled vlastně nikdo nemá. Vzhledem k tomu, že orchideje jako skupina je čeleď nesmírně mladá a vývojově velmi dynamická, stále se objevují nové druhy a poddruhy. V této chvíli se pouze odhaduje, že na světě roste přibližně čtyřicet, někteří říkají až šedesát tisíc druhů orchidejí. Samozřejmě nikdo neví, kolik z toho je kříženců nebo kolik nově vznikajících tzv. malých druhů.

My všichni známe krásné tropické orchideje, ale, jak jsem řekl, vyskytuje se také u nás. Existuje rovněž několik druhů orchidejí, které rostou i za polárním kruhem. Orchideje obývají skutečně každý kousek naší planety, každá skupina proto potřebuje úplně jiné podmínky ke svému životu. Je nemyslitelné, aby kdokoli mohl pěstovat v jednom skleníku orchideje z různých konců světa. Každá sbírka musí být tedy nutně specializovaná.

Já jsem člověk, který vychází z floristiky, takže mě zase až tak nezajímají hybridy čili orchideje pěstované pro komerční účely. Mě zajímají ty čisté, přírodní druhy a z těch jsem si pro pěstování vybral jeden rod, který se nazývá Stanhopea. Jedná se o jihoamerický rod, který je rozšířen ve Střední a Jižní Americe, od Mexika až po Brazílii a Bolívii. Je zajímavý tím, že má bizarní květy rostoucí směrem dolů, jakoby „z kořenů“ a intenzivně voní.

Pěstování těchto orchidejí jistě vyžaduje vytvoření speciálních podmínek...

Jistě. Po několika pokusech hledání vhodné skupiny, kdy řada rostlin mé domácí podmínky nevydržela, jsem dospěl k tomu, že zrovna Stanhopea se u mě daří nejlépe, a budou tak vhodným objektem pro pěstování. Připravil jsem pro ně ve svém skleníku takové podmínky, že dobře rostou a pravidelně kvetou. Snažím se pochopitelně získat co nejvíce druhů Stanhopea (tento rod má 60–65 druhů). V mé sbírce se v této chvíli nalézá asi 45 druhů, což je pravděpodobně jedna z největších kolekcí tohoto rodu v Evropě.

Navštívil jste při své cestě za orchidejemi také exotické země?

Ano, cestuji velmi rád, za orchidejemi i za jinými rostlinami, které mě zajímají. Z těch nejexotičtějších zemí bych na prvním místě vzpomněl Vietnam, kam jsem se dostal ještě v dobách hluboké totality na začátku 80. let. Byla to nesmírně zajímavá a poučná cesta, kdy jsem měl vlastně poprvé možnost vidět v přírodě tropické orchideje. Další cesty vedly za orchidejemi mírného pásma, navštívil jsem prakticky všechny země Evropy, některé asijské země (Izrael, Jemen); i v těchto zemích, které si představujeme jako pouhou poušť a skály, se vyskytují orchideje. Navštívil jsem taky Island i Kanárské ostrovy, kde rostou čtyři nesmírně zajímavé druhy evropských orchidejí. Čili se snažím cestovat, seč to jde.

Už jste někdy svou sbírku veřejně prezentoval?

Můj rod má tu nevýhodu, že květy vydrží na rostlině dva až tři, maximálně pět dnů, takže je nemožné načasovat kvetení pro nějakou výstavu. Spíš je to sbírka, která má dokumentační charakter, která má svou hodnotu systematickou. Poskytuje srovnávací materiál pro výzkumy v oblasti taxonomie tohoto rodu.

Máte vedle botaniky ještě nějakého jiného koníčka?

Je obtížné se stejně intenzivně věnovat nějakým dalším velkým koníčkům. Taková koničkářská povinnost obyvatele vesnice je péče o zahrádku a velice se také zajímám o historii.

Rozhovor připravila

A. Novobilská

Popiska: Stanhopea Hernandezii (Mexico)

Foto archiv doc. Č. Čihalíka

Na cestu tisíciletím...

365 myšlenek pro 365 dní

Ze stejnojmenného kalendáře pro rok 2001 autorů F. Mezihoráka, A. Nelešovské a H. Ševčíkové:

Květen – červen 2001

Po 28

Varro M. Terentius (116–27 př. n. l.): Úslužnost získává přátele, pravda nenávisť.

Út 29

Gilbert K. Chesterton (*1874): Pokrok je matkou problémů.

St 30

Jindřich Hořejší (†1941): Básníku, s těmi, jichž svět je tvůj, v ulicích žsustaň a modeluj k obrazu lásky své nový sen z čarovné hlíny.

Čt 31

Hermann Broch (†1951): Mystika je také netrpělivost člověka v poznání pravdy.

Pá 1

Aulus Gellius (123–165 n. l.): Knihy jsou němi učitelé.

So 2

Thomas Hardy (*1840): Hříšná slova jsou pro život nutná.

Ne 3

Ježíš se jich otázal: „Za koho mne pokládáte vy?“ Petr mu odpověděl: „Za božího Mesiáše.“ (Lukášovo evangelium 9, 20)

-red-

... A TENTO TÝDEN...

29. KVĚTEN

Katedra experimentální fyziky PŘF UP, tř. Svobody 26, posluchárna č. 3, 14 hod.: R. Kaňa: *The Effect of Excess Capacity of Photosystem II*. Odborný seminář. Pořádá Katedra experimentální fyziky PŘF UP, oddělení biofyziky.

29. – 30. KVĚTEN

Lékařská fakulta: XXXIV. konference studentské vědecké činnosti. Pořádá Spolek mediců a Lékařská fakulta UP.

29. KVĚTEN – 3. ČERVEN

Dům dětí a mládeže Olomouc, Sportovní hala UP: United Games. Pořádá Občanské sdružení United Games, Akademik centrum UP.

31. KVĚTEN – 1. ČERVEN

Velká a malá posluchárna Teoretických ústavů LF UP, Hněvotínská 3: Jubilejní XX. dny mladých internistů. Pořádá Česká internistická společnost, III. interní klinika Lékařské fakulty UP.

-red-

Milionová soutěž

Redakce Žurnálu UP a webových stránek UP vyhlašuje soutěž pro všechny členy univerzitní obce UP, jejímž cílem je zachytit milionte nebo jemu nejbližší (vyšší) číslo na počítačové úvodní internetové stránky UP www.upol.cz. Chcete-li se soutěže zúčastnit, sledujte, jak počet návštěv narůstá. V době uzavěrky tohoto čísla se počet návštěv přiblížil číslu

809 550.

A jak prokážete, že jste „milionářem“? Vytiskněte úvodní internetovou stránku UP s údajem na počítačové a přineste ji do redakce Žurnálu UP. Vyhraje ten, kdo zachytí číslo 1 000 000 nebo nejbližší vyšší.

A výhra? Nechejte se překvapit.

Holdně štěstí přejí

redakce ŽUP a www.upol.cz